

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.	Megjelenik	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.
Égész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.	minden vasárnap.	

A hócipő (Ski) és hegyászó bot használata a csendőrségnél.

Irta: *.*.

A hadseregben már évek óta folynak kísérletek a hócipő (Ski) gyakorlati használatában s az utolsó év január havában az alacsony Tauern hegységben, a 2500 méter magasságu „Seekaarspitzé”-t Radstadt felől is megmászták. De a múlt év végén a mi Tátránkban is voltak nagyobb szabásu katonai gyakorlatok a „ski-futás”-ban.

Önkéntelenül felvetődik az a kérdés, hogy: vajjon a mi havasi vidékeinken szolgálatot teljesítő csendőreinkkel nem lenne-e czélszerű a „ski-futás”-sal a jövő télen legalább kísérleteket tenni?

E kísérletekre a legalkalmasabb terep a Tátra lenne, hol a hó többnyire novembertől márczius végeig eltart s a begységek lankás oldalai, melyeket az ott levő nagyszámu épületek felügyelete végett koronként télen is portyázni kell, a hócipők használatára különösen alkalmasak.

A vazseczi, tátrafüredi, barlangligeti és javorinai őrsök közlekedési és portyázási útvonalai a téli bónapok alatt nagyobbára olyanok, hogy a gyalogközlekedés csak nagy fizikai megerőltetéssel lehetséges; de a szán által tört utakon kívül majdnem lehetetlen. S éppen e területen folynak már évek óta — különösen Tátrafüreden és Tátralomniczon — a téli sportok legkülönbözőbb fajtái, melyek között a bobszán mellett a Ski (Si) foglalja el az első helyet. Gyakorlati szükségletét legjobban beigazolta a múlt hó folyamán a „sziléziai ház”-ban elkövetett nagyobb szabásu betörés nyomozása. A nyomozó járőr hóborította járatlan utakon a legönmegtápladobb, egészségét és testi biztonságát veszélyeztető fáradtság árán is alig tudott a tett színhelyéig eljutni, míg a ski-futóknak éppen ez a hely képezi kedvező kirándulási pontjukat.

Az előbb felsorolt őrsök gyalog még a Csorbatótól, Tátraszéplakon, Tátrafüreden, Tátralomniczon és Barlangligeten át Javorina felé vezető útvonalon is csak nagy erő- és idő-pazarlással közlekedhetnek s így ezen a vidéken a hócipő valóságos jótétemény lenne.

Egy pár kőrisfából készült „ski” beszerzési ára 25—36

korona s egy pár ily hócipő jó gondozás mellett busz évig is használható állapotban marad.

A hócipő használata mellett a karabély a lovassági hordmód szerint a hátra csatolandó s a derék-szijjal is átkötendő lenne. A köpeny lebonyeait természetesen felkapcsolni kellene.

Használaton kívül, midőn a járőr oly tereprezre jut, hol a skin már nem járhatna, minden csendőr a maga hócipőpárját összekötve, a vállon hordaná mindaddig, míg oly helyre jutna, a hol azt letételezné s térti útjában megint magához venné. Egy pár ski súlya 4½—5 kilogramm.

Ha a kísérletek beválnának igen czélszerűen lehetne hozni a hócipő és az ehhez, mint segédeszköz feltétlenül szükséges hegyászó bot használatát összes havasi begyvidékeinken, nagy hasznára a csendőrök testi épségének és egészségének; — de nem csekély hasznára a gyors teljesítő képességgel fejlődő közbiztonsági szolgálatnak is.

A kivándorlásról.

Irta: Soltész Imre csendőrfőhadnagy.

Amerika felfedezése óta sok ember sutba dobta hazafiságát, s él a kozmopoliták jelszavával, hogy a hol a jólét, ott a haza. Itt hagyja az anyaföldet, s felbred benne a kalandvágy, keresve az országot, hol könnyebb a megélhetés.

Mintegy száz évvel ezelőtt sok ember szerencséjét találta fel az újvilágban, nem úgy azonban ma, midőn mondhatni nehezebb a megélhetés odaát, mint nálunk. A csalódott kivándorlók ezrével özönlenek vissza baziánkba, keresve a régi foglalkozást s bebocsáttatást kérnek, mint a bibliai tékozló fiu.

Az amerikai elnökválasztás, a gyári kartellek, sok munkást fosztanak meg kenyérkeresetüktől s a kinek még van pénze a visszautazására, az siet is vissza hazájába. Igen ám, de van sok olyan is, kinek a mindennapi kenyérre sem telik, s az azután koldul, s ostromolja a konzulátusokat, hogy adjon az néki némi segélyt a rendelkezésre álló alaplól. Mily kár ezen megtévedt honfiakért, mennyien szünnenek el közülök a nagy nyomorban s hány hal el éhen.

Villamos és gőzörre berendezett gyár tárolról nem képes olcsón linom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, tője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, tője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, tője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, tője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, tője.

Sajnos, ez a visszavándorlás csak egy lidérczfény, mely csakhamar eltűnik.

Az amerikai elnökválasztás után a munkásállam ismét szokott foglalkozásához lát, s a munkás ismét keresett és bőségesen fizetett személy lesz.

Ekkor azután a már egyszer tengert látott honfi ismét utra kel, hogy talán soba többé vissza ne térjen bazájába. De az ügynökök sem maradnak veszteg, ismét rózsás színben festik le a tengeren túli eldoradót s a mi jámbor népünk itt hagyja otthonát, pénzzé teszi kis telkét s nyakába veszi a nagy világot.

Nemzetgazdasági szempontból nagy veszteség ránk nézve a munkásnép kivándorlása. Az általános munkás-hiány következtében megdrágul a munkás s ennek fejében az előállított czikkek és piacra hozott termékek ára is felszökik.

Természetesen ezzel egyidejűleg beáll a drágaság az egész vonalon, mert ha drágul a liszt, a házi ur könnyen segít magán, felemeli a lakbért, mert elvégre ő nem ihatja meg a levét annak, hogy a munkásnép kivándorol.

Hiába jajgat azután a sok állami alkalmazott, hogy nehéz a megélbítés, kevés a fizetés, a fizetésjavítással megint csak az adó növekszik, mi megint csak a kivándorlók számát növeli.

Törvényhozóink belátták ama kiszámíthatatlan hátrányokkal járó veszedelmet, mi országunkat a kivándorlással fenyegeti, s az 1903. évi IV. törvényzcikkkel törvényt alkottak a kivándorlásról. E törvény végrehajtásával a határszáron első sorban a határrendőrség közegei vannak megbizva.

Ne gondoljuk azonban, hogy az összesen csupán 200 határrendőr elegendő a törvény végrehajtására; e törvény végrehajtva csak akkor lesz, ha a határrendőrségnek ezentúl is és pedig teljes odaadással segítségére leszünk.

Mert hiszen teljes képtelenség a határátkelési pontokat megszállani, annál esztelenebb dolog volna azt képzelni, hogy e lehetetlen feladatot néhány száz határrendőr fogja megoldani.

E nehéz feladattal csak egy erős, edzett intézmény birkózhat meg sikerrel, s ez, amint azt a magas kormány is hiszi és reméli, csakis a csendőrség lehet.

A határrendőrség legfeljebb a határvonálnak egyes pontjain és a vonatokon kutathatja az engedély nélküli kivándorlókat, de az egyéb vonalokon kivándorolni szándékozók feltartóztatása csakis a mi feladatunk maradhat.

A mi járőreink keresik fel a községeket, járják be az utakat, tebát csupán nekünk van módunkban feltartóztatni azokat, kik más úton, mint a vasuton igyekeznek elhagyni hazánkat.

Intézményünk emberei megszokták, hogy tevékenységüket rendszeren arra terjesztik ki, a mire figyelmüket elől-

járóik felhívják. E téren tehát csak akkor várhatunk sikeres ténykedést, ha csendőreinkre teljes nyomatekkel ráparancsoljuk a törvényes rendelkezések végrehajtását.

Igen, e téren a fődolog, hogy tenni akarjunk s az eredmény nem marad el.

Ha látni fogja a nép, hogy az államhatalom egyetlen eddig rettegett közege, a csendőr is teljes szigorral örökösödik a kivándorlás felett, lemond kalandvágýáról s visszatér békés munkájához.

De lássuk már most, hogy mi e téren a mi tenni-valónk.

Az őrsparancsnok köteleessége alárendeltjeit addig oktatni s a hathatós tevékenységre addig serkenteni, míg alárendeltjeinek köteleességérzete e téren annyira fel nem gerjed, hogy azontúl már minden külön figyelemztetés nélkül is eljár bennük.

Az oktatásnál a fenti törvény 2., 3., 5., 6., 7., 11., 12., 13., 15., 17., 20., 24., 25., 47., 48., s a végrehajtásáról szóló 5., 62., 64., 65., 68., 69. és 70. §§-ok azok különösen, a melyeket a csendőrnek ismernie kell.

Ezek magyarázata a helyi viszonyokkal módosul, mivel minden vidéken más és másképpen próbálkozik a nép a törvényt kijátszani.

Vannak községek, a hol a kivándorlók poggyászaikat a szekerre rakva szénával befödik s maguk a széna tetejére ülnek s a járőrrel találkozáva azt állítják, hogy szénát visznek Bécsbe eladni, s mihelyt a határon átkelnek, a szénán túladsnak, s ki-ki saját podgyászával a kikötő felé veszi utját.

Másutt meg aratómunkásként kelnek át a határon s a kasza pengéhez göngyölik uti pénzüket.

Sokan a kenyérbe, czipőbe rejtik a pénzt, avagy előre küldik valamely szállítási vállalkozónak s csak a feladó-vevényük van meg róla.

Legtöbbje azonban a Kárpátokon átvezető utakon, avagy a Morva-folyón ladikon kel át és pedig olyan helyeken, hol ember a legritkább esetekben szokott megfordulni. Ezek feltartóztatása a legnehezebb s ha csak a tettenérésre számítanánk, úgy vajmi ritkán érnénk el eredményt.

Az eljáró csendőrnek a kivándorolni szándékozók leplezését más úton kell keresnie.

Üszeköttetést kell tartania fenn a községbeliekkal, hogy a kivándorolni szándékozók előkészületeiről oly biztos tudomást nyerjen, hogy még az órát is biztosan tudja, a mikor a kivándorlók utra kelnek.

Nézzük a dolgot közelebbről.

Az amerikai rokon levelet ír az otthoniaknak, a melyben rózsás életét festi le. Az öröm nem marad a négy fal között, a kalapos munkaslány fényképét körülhordozzák az ismerőseknél s az írástudatlanoknak irt levelet felolvassák a kovácsműhelyben.

Informatiót szerzendő, a férfiak a korszakban is meghányják-vetik a dolgot olyannal, a ki már átért

A legjobb órák,

legszolidabb órák, egyszerűtől a legdrágábbig, egy kézpénz, mint részletfizetésre 10 évi Jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrészénél Szegeden.
Javítások 5 évi Jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

nébány tengeri utazást. Az utazást ez persze azon időre ajánlgatja, mikor a tenger csendes. Addigra a földet eladják, a pénzt a takarékból kiveszik, a lányokat a városi szolgálatból haza szólítják. Az amerikai rokon elküldi a hajójegyet, vagy ennek megszerzése végett megindul a tárgyalás a kivándorlási ügynökkel s a kivándorlás ténye csak ezután következik be.

Ime ily előzményeken megy át a kivándorlás.

Ezekből azonban láthatjuk, hogy mindezen előzményi tények mindegyike nem történhetik titokban, s egyike-másika okvetlen a nép, a besugó, vagy községi előjáró tudomására jut.

A portyázó csendőr mindezekről tudomást szerezhet, ha a levélkibordóval, a levélolvasóval, a postamesterrel az érintkezést fenntartja, besugóját a tények megfigyelésére felszólítja, a korcsmárost a korcsmában beszéltekre nézve négy szem közt kikérdezi s a jegyzőnél a bérlővel való szerződés vagy birtokátiratás után kérdezősködik.

Ezek után, ha a kivándorlási szándék a fentiekből bizton következtethető, a községi előjáróság figyelme felhívandó arra nézve, hogy mihelyt azon tények egyikéről is tudomást nyer, mely az illetők kivándorlási szándékát kétségtelenné teszi, a hatóságnak a 65. §-ban előírt jelentést haladéktalanul megtenni el ne mulasztja.

A hatóság azután intézkedik a nem engedélyezett szállítási vállalkozótól eredő hajójegy, levelek, nyomtatványok lefoglalása iránt s így a kivándorlást már ab ovo lehetetlenné teszi.

Egyébként, ha hajójegy elő nem található s a kivándorolni szándékozók azt csak külföldön akarnak megszerezni s a községi előjáróság idejekorán a kivándorlók utbaindulásáról értesítést nem küldene, úgy a határátkelési pontokat kellene a csendőrnek éber felügyelet alatt tartani, a mennyiben pedig a kivándorlás vasuton utlevél nélkül kíséreltetnék meg, azon határrendőr-kapitánysághoz kellene jelentést tenni a kivándorolni szándékozók neve, személyleírása és lakhelye megjelölésével, melynek körletén át a kivándorlás terveztetik.

Ezen kapitányságok azután vonatvizsgáló közlegeiket ezek feltartóztatására felhívják.

Meg kell jegyeznünk, hogy a kivándorlásban csak azok tartóztathatók fel, a kiknek utlevelük nincsen, vagy a kik a 2. §-ban felsorolt gátló körülmények közt szándékoznak kivándorolni.

Utlevelet, az utlevélügyről szóló törvényezik: 6. §-ban felsorolt hatóságok állítanak ki.

Ha az utlevélen a 10. §-ban feltüntetett adatok, a kiállító aláírása és pecsétje hiányoznak, vagy azon vakarás látszik, a név, személyleírás nem egyezik, vagy a benne megjelölt kiskorukat a kivándorló nem viszi

magával, úgy az illető az ily utlevéllel együtt az illetékes hatóságnak átadandó.

A kivándorlónak tehát utlevéllel kell ellátva lennie.

Hogy ki tekinthető kivándorlónak, az az 1904. évi 40.000. számú körrendelet 1. §-ában van meghatározva, s ugyanott fel vannak tüntetve azok is, kik ilyeneknek nem tekinthetők, s a kiktől ennek folytán utlevél sem követelhető.

A magyar kormány rendszerint csak a Fiumén át kivándorolni szándékozók szállításával foglalkozóknak ad a szerződések megkötésére és hajójegyek eladására engedélyt, miután csak ezen szállításnál tudja a kivándorlók érdekeit ellenőrzésével előmozdítani.

Ezen az útvonalon a „Cunard” tengerhajózási részvénytársaság vállalta el a kivándorlók szállítását.

Ha azonban a „Cunard” fiúmei hajói túltelnének, úgy arra az esetre a kormány megengedte az „Adria” tengerhajózási részvénytársaságnak, hogy a bár a Fiumén át való utazásra utlevéllel bíró kivándorlókat Brema, Antwerpen, Hamburg, Rotterdam és Havre kikötőkön át szállíthassa, s e célból az utasokat hajójegyekkel és igazolványokkal lássa el.

Kivándorolhatnak és útlevelet kaphatnak azok is, kik nem ezen vállalatok hajóin akarnak utazni, de ezeknek még itt hazánkban létük alatt ezen idegen vállalkozóktól bajójegyet váltaniok nem szabad, mert ha kivándorlaskor ilyet felmutatnának, úgy az tőlük elveendő, s a határrendőrkapitányi hivatalnak indokoló jelentés kíséretében beszolgáltatandó.

Kivételt képez azon eset, ha a kivándorló külföld rokonai küldik a hajójegyet, de akkor ezt a község-előjáróság igazolni tartozik azon záradékolással, hogy feltételezhető, hogy tényleg a kivándorló rokona küldte a bajójegyet. Ezen záradék hiányában a csendőr, vagy rendőri közeg távirati kérdést intéz a község-előjárósághoz annak közlése végett, vajjon igaz-e, hogy azon községbeli kivándorló hajójegyet az illető rokona küldte. Mig ezen válasz megérkezik, addig a kivándorolni szándékozót figyelmezteti, hogy a válasz bevárása végett tartózkodjék azon községben, hol ezen hajójegy átvétele történt. Ha az illetékes község-előjáró azon választ adja, hogy nem rokon, de ügynök küldte a hajójegyet, akkor a hajójegy az utazónak vissza nem adandó, hanem a határrendőrkapitányságnak jelentés kíséretében bekiüldendő.

A hajójegyeknek külföldi cégek által való elárusítása körül ugyanis számos visszaélés történik. Így pl.: a brémai Missler cég sokszor küldött már hajójegyet kivándorlóknak különféle feladási helyekről azzal a kitanitással, hogy a hajójegyről állítsák azt, hogy azt rokonai küldték. Ezen visszaélés meggatlása végett kell a község-előjáróságnak igazoló záradéka.

A kivándorlásról szóló törvény nemcsak nemzetgaz-

Fekete könyv

eredeti bűnügyi és detektív-történetek gyűjteménye.

Irtó dr. Guthi Soma. Eddig a következő kötetek jelentek meg: I. A vén kopó. II. Világvárosi bűnök. III. Tuzár mester. IV. Az éjszakai Budapest. — Sajtó alatt: V. Az urnongok világa. VI. Híres szálbárosok. VII. Tuzár külföldi sikerei. VIII. Gyanusz exisztenciái. IX. Mik történtek a föld alatt? X. Modern betyárok. — Minden kötet 200 oldal terjedelemmel, **Megrendelhető 2 koronás havi részletfizetésre is!** — **KUNOSSY, SZILÁGYI és TÁRSA** könyvkiadóhivatal, Budapest, IV., Ssemelweis-utca 14. Nagy képes könyv- és kép-árjegyek ingyen és bérn.

dasági érdeket szolgál, hanem védelmet nyújt a gyermekeknek is azon lelketlen szülők ellen, a kik vagy kisérő nélkül akarják őket a nagy útra küldeni, vagy gyám nélkül akarják őket itthon hagyni.

E törvény biztosítani akarja továbbá a badkötelesséket a haza oltalmára, s érvényt szerez a törvény büntető erejének a büntetés elől menekülőkkal szemben.

Mig tehát a csupán útlevél nélkül kivándorolni szándékozókat a törvény büntetéssel nem sújtja, mert a kivándorló csupán a hatóság elé lesz állítva s ott történt kiballgatása után hazaszállítatva, vagy tolonczoltatva, pénze pedig utána küldve, hajó- és vasuti jegye lefoglalva, addig a netán gyermekét teljesen elhagyó szülő, a védkötelezettség elől menekülő hadköteles, s a büntetés elől megszökni szándékozó terhelt a végrehajtásról szóló törvényzcikk 5. §-ban megjelölt hatóság által meg is lesz büntetve.

Szólni kell még az ügynökökről, kik a kivándorlást legtöbb esetben közvetíteni szokták.

A törvény 7. §-a kimondja, hogy azoknak, kik a kivándorlók szállításával akarnak foglalkozni, erre belügyminiszteri engedéllyel kell bírniok. De ezek engedélyük daczára az érdeklődőket csakis a menetrendre, ellátásra és szállítási díjakra nézve világosíthatják fel, de a kivándorlásra csábitaniok, a külföldi viszonyokat ismertetniok akár szóval, akár írással, vagy nyomtatvány által nem szabad. E czélból az ügynök nem házalhat, közbenjárási díjakat nem szedhet, utielőleget nem adhat, s a törvény 2. §-ban felsorolt, vagy útlevéllel el nem látott személyekkel szállítási szerződést nem köthet.

Ha tehát a járőr valahol ily ügynököt vesz észre, legelsőbben is kérje elő engedélyét s azután ellenőrizze működését, nem-e ütközik az a fent vázolt tilalmakba. A fentiekben kibágást elkövető ügynökkel szemben a törvény alapján járjon el.

Szerződések megkötésére, mint már említém, csak a „Cunard” és „Adria” tengerbajózási részvénytársaság vállalkozóinak ad engedélyt a kormány. Az „Adria” fiók vállalatokat, illetve irodákat tart fenn Csacszán, Királyhidán, Pozsonyban, Lajtbaufjalun, Lajthaszentmiklóson. Minden más szállítási vállalat engedéllyel nem bír, s ezek ügynökei feljelentendők, s az ezektől származó és a kivándorlónál levő hajójegyek, levelek és nyomtatványok s határrendőrkapitánysághoz beküldendők.

Az alábbi és engedéllyel nem bíró vállalkozók nyomtatvány: inak lefoglalása birói határozattal már eddig is ki lett mondva és pedig a Missler F. brémai cég, a Scharlach Lajos és társa hamburgi cég, a „Hapag” wieni cég, a „Red Star Line” cég, a „Freudberg M. G.” antwerpeni cég, a „B. Südel” brémai cég, a „B. Schyren” antwerpeni cég, „Falk és Társa” hamburgi cég, „F. J. Skala” newyorki cég, „B. Karalberg” hamburgi cég, a „Holland-Amerika” cég stb. Az itt felsorolt vállalkozóktól küldött nyomtatványok, levelek és hajójegyek lefoglalása végett azonban a csendőr

az illető kivándorlón személymotoszást nem foganatosíthat, mert a bűnvádi perrendtartás értelmében személymotoszás csak büntetett, vagy szabadságvesztéssel büntetendő vétség miatt elfogott, elfogandó, vagy elővezetendő egyéneken foganatosítható. már pedig a kivándorló csak a kivándorlási törvény 2. §-nak b) esetében tekinthető ilyennek, egyébként nem.

Az útlevél nélkül kivándorolni szándékozókkal szemben a csendőr ezirányu eljárása amúgy is tárgyaltan, mivel ezek, vagy a kikre a törvény 2. §-ában felsorolt gátló körülmények fennfornak, az 5. §-ban felsorolt hatóságokhoz, illetve a határrendőrkapitányi hivatalhoz, lakóhelyükre való visszaszállítás végett amúgy is előállítandók, s így ez alkalommal a fentidézett nyomtatványok, levelek, hajójegyek tőlük ott, motoszás után ugy is átvétetnek és lefoglaltatnak.

Ha azonban az illető útlevéllel el van látva, s a 2. §-ban felsorolt gátló körülmények nem állanak fenn, tőlük a külföldi vállalkozóktól eredő nyomtatványok, levelek és hajójegyek kényszer útján el nem vehetők, hanem csupán elkérendők s ha az illetők azokat a csendőrnek átadták, azok lefoglalás végett a határszéli rendőrhatságnak indokoló jelentéssel beküldendők.

Ha pedig a csendőr nem kivándorlónál találja ezeket, hanem tudomást szerez róla, hogy ezek postán vannak, vagy onnan valakinek már kézbesítettek, lefoglalásuk végett a határrendőrkapitányságnak, főszolgabírói hivatalnak, vagy az ügyészségnek jelentést tesz, azonban e czélból saját kezdeményezésére, felbivás nélkül bázkutatót, vagy személymotoszást nem tartthat.

Ha azonban ezen nyomtatványok nyilvános helyen, pl.: a mostani bevándorlók valamelyike által szétosztatnának, úgy a csendőr a szétosztást megakadályozná, s a szolgálati utasítás 135. §-nak, rendelkezései szerint járna el, s ha ily nyomtatvány falra felragasztatnék, hogy a járókelők azt olvashassák, úgy a közszegelőjáróság révén az ily felragasz eltávolítása iránt intézkednék.

Az ügynökökön kívül magánosoknak sem szabad nyilvánosan kivándorlásra buzdítani. Ezzel rendszerint a már külföldön járt kalandorok szoktak foglalkozni és pedig vagy az ügynökök megbízásából, vagy a haza iránti ellenszenvből s ezek különösen a falusi korcsmákban bor és pálinka mellett bolondítják a népet. Az ily kalandor a korcsmában kivándorlásra csábitó beszédje miatt a sültanuk neveinek feljegyzése mellett feljelentendő.

E miatt azonban szükségtelen a csendőrnek a korcsmában lesbe állania, hanem a besugó, vagy korcsmáros állítása alapján a terheltet és tanukat egyszerűen kikérdezi, s a tényállást ezek alapján állapítja meg.

A kivándorlási törvény egyes rendelkezéseinek könnyebb megérthetése végett még az alábbiakat tartom felemlítendőknak.

A belügyi kormány oly államokba, melyekben a ki-

vándorlók élete, erkölce s egészsége veszélyeztetve van, megtilthatja a kivándorlást. Így Braziliába és újabban Canadába a kivándorlás meg van tiltva.

Utlevéllel ellátott, és kivándorolni szándékozó védköteles csak akkor tartóztatható fel, ha utlevélének érvénye már pár nap múlva, azaz mielőtt külföldre érne, lejár.

A kivándorolni szándékozónak a következő pénzüsszeggel kell ellátva lennie. Pl: III. oszt. vasutjegy Pozsonytól Budapesten át Fiuméig 17 korona, hajójegy Fiume New-York 190 korona, Amerikában néhány napra való ellátásra 50 korona = 257 koronával. A hamburgi, brémai útvonalon 280, a rotterdamin 290, az antwerpenin 270, a hawreïn pedig 265 korona utipénz szükséges egy felnőtt egyén részére Pozsonyból számítva, ha az illetőnek még sem hajó-, sem vasuti jegye nincsen.

Ha valaki meghatározott időre Austriába akar utazni, ebben nem gátolható, noha Austria is külföld, de gazdasági szövetségben lévén vele a nem kivándorlás céljából oda utazók ebben nem gátlandók, s ezektől oda útlevél sem kérendő.

A «Landwirtschaftskammer für die Provinz Posen», németországi vállalat tőlünk évenként mezőgazdasági munkásokat szokott szerződtetni; a kormány ezen vállalatnak szintén megengedi, hogy egy ide küldött tisztviselőjével a szerződött munkásokat innen útlevél nélkül elszállíthassa.

A kivándorlás titkos közvetítésével foglalkozó keresmaurosoktól feljelentés esetén az italmérsi engedély is megvonatik.

Az útlevelen megjelölt útiránytól senkinek sem szabad eltérnie, s a ki ezen rajtaéretik, az utazásában feltartóztatandó és az útlevélben kijelölt útirány betartására szorítandó; kivételt az az eset képez, ha a «Cunard» hajóin el nem tért utasok az «Adria» hajóin akarnak utazni; ezeknek meg van engedve, hogy a Fiumén át irányított útlevelükkel az éjszak-nyugateurópai kikötőkbe utazbassanak, de ez esetben az «Adria» őket igazolvánnyal és hajójegygyel látja el.

Végezetül meg akarom még jegyezni, hogy maga a kormány is belátta, hogy mindezen törvényes intézkedésekkel a kivándorlást legfeljebb megnehezíteni és csökkenteni lehet, de megszüntetni nem, s egyedül célra vezetőnek azt az utat tekinti, ha a batóságok a kivándorlás okainak felderítésén és megszüntetésén fáradoznak. Ezt előmozdítandó ugyancsak a csendőr az, a ki e tekintetben közvetítő szerepre van hivatva. A községek portyázásakor, a magánosokkal folytatott beszélgetésből neki van legjobb alkalmá azon socialis bajokat megismerni, melyek különösen a munkás népet a kivándorlásra bírják.

Néhol a lelketlen bérlok s gyári viszonyok, másutt a rossz termés, emitt az ipari munka hiánya avagy az általános drágaság lehetnek azon bajok, mik a tehetetlen népet a holdogullatás más útjára terelik, s le-

bet, hogy a hol a batóság a nép érdekét szíven viseli, a csendőr által megismertetett ezen bajokon segítve is lesz, mely esetben a kivándorlás ha nem is szűnik meg teljesen, mégis bizonyára csökkenni fog, mert a megelégedett és biggadt gondolkodású nép kalandokra nem adja fejét.

A Sajóvárkony község határában történt gyilkosság lefolyása és kinyomozása.

Közli: *Stenszky Lajos* csendőrfőhadnagy.

A rimamurány-salgótarjáni vasmű részvény társaságnak Ózdon is van egy nagy vasérc olvasztó és vasgyára. A gyárba szükséges szenet a környéken levő és szintén a gyár tulajdonát képező Bánszállás, Somsály és Vojacs nevű szénbányák szolgáltatják, mely bányákban 1000-1800 munkás szokott dolgozni. A munkások kifizetése 5-6 hetenkint történik oly módon, hogy Ózdról egy gyári kocsin a pénztárnok és ellenőr a pénzt magához véve, egy fedezetre kirendelt csendőrral együtt a bányába megy. Így történt ez folyó év január hó 12-én is, mikor a bánszállási bányában dolgozó munkások kifizetésére Zsarnay Mihály pénztárnok és Nagy Bertalan ellenőr 38,400 korona pénzzel, egy gyári kocsin, mely elé két ló volt fogva s melyeket Fabó István kocsis hajtott, elindult. Az ózdi őrsről fedezetre Galaba József csendőr vezényeltetett ki, ki a kocsis melléült.

Bánszállás Ózdtól 7-7 kilométernyire fekszik. Oda menet Sajóvárkony községen kell átmenni, mely község Ózdtól 3-8 kilométernyire van. Sajóvárkonyon túl egész Bánszállásig csak mezei út vezet, a mely ut a kis Bükkhegység aljában megy egész Bánszállásig. A begyekből két völgy nyílik ezen utra. Az első, a mely Sajóvárkonyhoz $\frac{1}{2}$ kilométernyire van a Szalócza, a másik pedig, mely ehhez egy kilométernyire van a Hetényi völgye. Ezen völgyekből a hegyekről lefutó víz a szántóföldekre folyik, azért ezen két völgynek megfelelően, ezen a mezei uton két hid van, u. m. a szalócza és a hetényi hid. A hetényi hid négy lépés hosszú, 2 $\frac{1}{2}$ lépés széles; a hid alatti nyílás az árok fenekétől a hid padlójáig 90 centiméter.

A gyári kocsi, a már említett egyénekkal és pénzzel f. év január hó 12-én reggel pár percczel hat óra után indult el Ózdról. Az nap ködös és 12 fokos hideg idő volt. A kocsin ülők, a csendőr kivételével, bundákba takarózva ültek. Galaba csendőr fején lósapka is volt. Fél hét óra lehetett, mikor a kocsi a hetényi hidra érkezett. A mint a lovak lába a hidon megdobbant, a hid két végén levő nyílásból a kocsin ülőkre két lövés dördült el. Ezen lövések közül a jobboldali, mely golyós lövedék volt, Galaba csendőrt jobb balántékon, a baloldali pedig, mely futóra (borsó nagyságu serétekre) volt töltve, Galaba csendőr szívére át, mellkasába furódott s egy szem serét pedig a bal oldali ló czombját is találta. Galaba csendőr egy szó nélkül szörnyet halt s a kocsira, a báta mögött ülő Nagy Bertalan tisztviselő ölébe hanyatlott. A lovak részint a lövéstől, részint mert az egyik serétet is kapott, megriadva, futásnak eredtek, mire a merénylők még két lövést tottek utánok, mely lövések egyike a kocsihátra, a másik pedig Nagy Bertalan tisztviselőt hátra s a fejbe találta. Erre a sértetlenül maradt Zsarnay Mihály pénztárnok a kocsiról felugorva; a holtan hátra hanyatló csendőr kezéből a fegyvert kivette és azt kiáltotta, hogy «Segítsé, rablók, gyilkosok!» s hátra fordulva a csendőr

Az új Magyarországra a tengeren.

Kártyázó magyarok az Ozelebon.

Képek egy kivándorlási hajóról.

fegyverével löni akart, de nem ismerve a fegyver szerkezetét, azt elűtni nem tudta. Erre a merénylők megijedve, a Bükkhegységre futottak és anélkül, hogy valamit elvittek volna, az erdőben eltűntek. Zsarnay Mihály, mikor hátrafordult, mivel a kocsni a betényi hidtől már 200 lépésnyire volt a miután köd is, meg még homály is volt, csak két alakot látott a hegyekbe futni, anélkül, hogy a legcsekélyebb szeméyleírást tudta volna róluk azlni Zsarnay a gyepőt kezébe véve, a lovakat a

betényi hidtől 340 lépés távolságra, az uttól balra hent a szántóföldeken megállította a a papirpénzt, valamint a meghalt csendőr fegyverét magához véve, a szántóföldeken keresztül, a helyszínéhez körülbelül két kilométer távolságra levő ezonteri vasut állomásra futott, honnan egy éppen odaérkező tehervonat lokomotívján Bányászalásra ment. A kocsni a meghalt csendőr és a két eszméletlen kívül levő sebesült egyónen kívül még 39 kilogramm ezüstpénz maradt. Nagy Bertalan tisztviselő

Tengeri betegek.

Amerika tóir látszik.

Képek egy kivándorlási hajóról.

később magához térvén a lovakat elindította, melyek azután maguktól bementek Bánszállásra. A göröngyös szántóföldön azonban a csendőr bullája és a halálosan megsebesült kocsis leesett s így csak Nagy Bertalan mehetett be a kocsin Bánszállásra. Zsarnay pénztárnok azért nem ment be kocsin Bánszállásra, mert az ut Sajóvárkonytól Bánszállásig a Bükkhegy aljában jobbra egy félkör alakban kanyarodik s attól félt, hogy talán még Bánszállás felé is merénylők vannak elrejtözve,

Sajóvárkonyba pedig azért nem ment vissza, mert esetleg a két merénylő még reá lőtt volna. Így tehát a hely szinétől balra és kissé előre levő irányban a czerteri vasutállomásra futott.

Fabó István kocsis kapott sérüléseiben három nap múlva meghalt. Nagy Bertalan hivatalnok öltöveszélyesen megsebesült, Zsarnay Mihály pedig a kiállott izgalmak miatt oly lelki állapotba jutott, hogy orvosi gyógykezelés alatt áll.

A nyomozásra előbb Mórítz László hadnagy, majd Szentszky Lajos főhadnagy parancsnoksága alatt Daróczy Endre edelényi, Matuz György sajószentpéteri, Fejes István ózdi járásörmesterek, Ligeti János rudabányai örmester, Ambrus Péter szendrői, Keresztes Mihály ónodi, Vaszlavik András szilvásváradai czimzetes örmester és Rusznák András járdánbázai őrsvezető őrsparancsnokok és 30 csendőr összpontosítottak. A tettesekre nézve senki sem tudott felvilágosítást adni. A helyszínen két kilőtt lankaster töltényhüvely maradt vissza. Azonkívül a hidtől a Bükkbegynek felfelé a hóban négy ember nyoma látszott, mely nyomok valószínűleg a tettesektől maradtak vissza, mert bár hegynek felfelé mentek, mégis a nyomok egymástól 120 cmtr. távolságra voltak, a mi azt mutatja, hogy futottak. Ezen nyom egyike egy közönséges csizma talpba való fejesszöggel egészen tele vert cipőtalptól származott, a másik nyom pedig olyan cipőtalptól származott, melynek széle szórványosan kapesos fejű, ugynevezett jégszöggel volt kiverve. A másik két lábnyom minden jel nélküli cipőtől származott. A nyomok a Bükkhegy tetőn levő Kapudi puszta irányában vezettek mindaddig, míg a puszta közelében levő s több irányban vezető kitaposott gyaloguton el nem veszték. A kapudi pusztán Boros József kerülő lakik, kinek két darab két-két csövű vadászfegyvere van. A gyanu eleinte annál is inkább reá és három felnőtt fiára irányult, mert az egyik fegyveren egy friss vércsepp találtatott, melynek eredetét egyáltalán nem tudták igazolni, továbbá, mert az öreg Boros és a legnagyobb fia, a 27 éves Józsi, kinek semmiféle foglalkozása nincs, a gyilkosságot megelőző este a két fegyverrel Sajóvárkonyban jártak. Gyanúsítva volt még Eke Rigó János sátoi lakos, ki a merényletet megelőző este Sátáról egy kétsövű vadászfegyverrel apósához, Kuna Ferenczhez, egy rossz birben álló sajóvárkonyi gazdához jött. Gyanúsítva volt még továbbá Mészáros János sajóvárkonyi lakos, ki azelőtt a szövethetési korcsmában volt korcsmáros, de mivel nevezett iszákossága és megbízhatatlansága miatt a rábizott anyaggal és itallal elszámolni nem tudott, állását vesztette s azóta dologtalansággal és dorbézolásal töltötte idejét. A merénylet utáni napu pedig birtelen elutazott Aradra.

A két Boros és Eke Rigó János a fegyverekkel együtt őrizetbe vétetvén, a nyomozás megindított. Mészáros János elővezetése végett az aradi rendőrség megkerestetett. A két Boros beismerte, hogy a gyilkosságot megelőző este a két fegyverrel Sajóvárkonyban jártak egy rokonuknál, a hol a másik két Boros fiu tartózkodott, kik a vasgyárban jártak. Miután az erdőn keresztül mentek, a fegyvert biztonság okáért vitték magukkal. Eke Rigó János szintén azt adta elő, hogy a fegyvert biztonság okáért hozta magával Sátáról, mivel az erdőn keresztül jött. Mindhárom egyén családtagjai bizonyították, hogy az éjjelt a lakásukon töltötték. A szomszédok pedig bizonyították, hogy a merénylet napjának reggelén 6—7 óra között mindhárom egyént otthon látták.

Időközben a vasgyár igazgatósága 1000 korona jutalmat tűzött ki annak, ki a tettesek nyomára vezet.

Múlt hó 17-én este Aradról Mészáros Jánost is elővezették, ki miután hitelt érdemlő tanukkal behizonyította, hogy január hó 11-ről 12-re menő éjjelen egész 12-én délelőtt kilenc óráig Sajóvárkonyban különböző korcsmákban és kávéházakban, többemagával mulatott, és a merénylet idején teljesen részeg állapotban volt, továbbá miután azt is behizonyította, hogy Aradra, a

már előbb elutazott neje után ment, még azon éjjel szabadon bocsátatott. A két Boros és Eke Rigó János még őrizetben tartattak.

Mikor múlt hó 17-én Mészáros Jánost elővezették, Bari Eszter férjezett Argyelán Simonné, cigányasszony, ki akkor mint cseléd szolgált Miskolczon, szintén azon vasuti kocsiban utazott, a melyekben Mészárosot hozták. Ott ballotta, hogy Mészárosot azért vezetik elő, mert a gyilkosság elkövetésével gyanúsított. Bari Eszter állítólag egy Ózdon levő cigánynál tartott ruházataért utazott. A Sajóvárkonyban lakó atyjával haragban volt, oda nem mert menni, de mivel Albert nevű öccsével, kinek előbb házát eladta, beszélni akart, egy ismerőséhez Csipkés Györgynéhez ment Sajóvárkonyba s Albert nevű öccsét oda hívatta. Nevezettel az udvaron találkozott, ki pénzt kért tőle, hogy Amerikába mehessen. Bari Eszter azt mondta, hogy: «Minek mennél te Amerikába, van itt jó kereset, különben nekem nincs pénzem.» Erre Bari Albert azt mondta, hogy: «Minek itt már nekem az élet, nekem innen mennem kell, mert én öltem meg a csendőrt Pestuval» (a bátyjával). «Megbujtunk a hetényi bidnál, előbb egy másik kocsi jött, Pestu már lőni akart, de én mondtam neki, nem ez az, ne lőjjen, nonsokára jött a gyári kocsi, reá lőttünk, de a lovak elszaladtak.» Ezen beszélgetés után január hó 18-án Bari Eszter visszautazott Miskolczra, s miután most már tudta, hogy ki a tettes s mivel látta, hogy Mészáros Jánosra gyanakszik a csendőrség, hogy testvéreit kimentse, még aznap elment Bulyovszky Gusztáv miskolczi kir. ügyészhez s ott a következőket adta elő:

— Január hó 17-én Sajóvárkonyban voltam s az utcán Mészáros Jánosnéval találkoztam, a ki sirt. Megkérdeztem tőle, hogy miért sir, mire azt felelte, hogy megmondanám magának Eszter, ha nem adná tovább. Én mondtam, hogy csak beszélje el a baját, mire Mészárosné azt mondta, hogy megmondom magának Eszter, de ha másnak elbeszéli, agyon lövöm. Erre azt mondta, hogy az én Jánosom (az ura) lőtte agyon a csendőrt Molnár Józsival meg a két fiával, a kik a hetényi hid alá bujtak.

Bari Eszter még elmondta a királyi ügyésznek, hogy ezen vallomást csupán csak a saját lelkiismerete megnyugtására teszi, mert fáj neki, hogy ártatlan emberek vannak elfogva a gyilkosság miatt. A kitűzött 1000 korona neki egyáltalában nem kell. Kijelentette még, hogy ezen vallomását esküvel is kész megerősíteni. A királyi ügyész jegyzőkönyvet vett fel Bari Eszterrel s úgy ő, mint Algay Vilmos kir. alügyész is kijötték a helyszínerre s úgy Mészárosnak, mint feleségének őrizetbe vételét rendelték el. A nyomozás folyamán Mészáros, valamint Molnár Józsi a két fiával annyira igazolták magukat, hogy a legosekélyebb gyanu sem férhetett hozzájuk. Erre Bari Eszter elővezettetett, de megmaradt állítása mellett; megmutatta Sajóvárkonyban, hogy hol találkozott Mészárosnéval s körülbelül 230 lépényire kísérte.

Ezen hely a község legnépesebb utcájú, de Bari Eszter nem tudott tanut megnevezni, a ki őt Mészárosnéval beszélni látta volna. Ennek daczára a kir. ügyész előtt szentcibe mondta Mészárosnénak állításait, s azt mondta, hogy ha felakasztanak, még az akasztófa alól is azt kiáltaná, hogy Mészárosné beszélte neki az esetet. Bari Eszter már 23 hónapi fogságot ült csalás és okirathamisításért, így szavának annál kevésbbé lehetett hitelt adni, mert megállapított, hogy ő Mészárosnéval soha semmiféle összeköttetésben nem volt, s

Mészárosné egy jobb családból való asszony lévén, ki-
zártak látszott, hogy ha még az ő ura követte volna
is el a gyilkosságot, ezt ő egy jött-ment cigányasszony-
nak elbeszélte volna. A kir. ügyész Bari Esztert szaba-
don akarta bocsátani, mert hamis vádernt nem lehetett
vád alá helyezni, miután ő Mészárosot nem vádolta,
csak azt állította, hogy a felesége beszélt el neki az
esetet. Kérésemre azonban átadta a nyomozó járőrök-
nek. Ugyanis ekkor már világos volt előttünk, hogy
Bari Eszternek tudni kell, hogy ki a tettes s ő csak azért
találta ki e mesét, hogy ezzel az igazi tettesekről a
gyanút elterelje.

(Vége köv.)

Az én első szolgálatom.

(Egy csendőr naplójából.)

Irta: Pfeiffer Károly csendőrszázados.

(Vége).

Majdnem egy órai gyaloglás után délután 4 óra
tájban érkezünk meg az országot melletti akáczfaktól
körülvevett, nagy kiterjedésű tanyához. Utközben két
bácsföldvári fuvarost utrendőri kihágáson értünk, mert
az uttesten étettek. Ezen esetről csak azt találtam
megjegyzésre méltónak, hogy az én öreg őrmesterem
mily furfangosan állapította meg az atyafiak személy-
azonosságát. Ő előre tudta, hogy az ily fuvaros népnél
nem szokott semmiféle igazolvány lenni, s ha kihágáson
éretnek, álnevet és illetőséget mondanak be. Ugy járt
tul őrmesterem az eszükön, hogy a mint rajtok ütöt-
tünk, elkülönítette őket egymástól, s külön-külön kér-
dezte ki saját és fuvarostársa neve és illetőségét ille-
tőleg. Álneveket ekként be nem mondhattak a nélkül,
hogy ellenmondásba ne kerültek volna egymással.

A tanyánál örvendezve fogadott bennünket az ispán,
s kérve kérte őrmesteremet, hogy járjuk be az udvart
és istállókat, hogy lásson bennünket a tanyai nép;
mert, mint ő mondta, a lelketlen szocialista izga-
tónak egyedüli ellenszere a csendőrszurony és
tollas kalap. Hogy kérését készségesen teljesítettük,
minden áron megakart vendéglenni. Nagy önmegtuga-
dás és lelkiereje van szüksége ilyenkor a csendőrnek,
hogy a szives hívást el ne fogadja! Őrmesterem jól
értette a módját hogyan adjon kosarat sértés nélkül.

A 6 órás hosszú pihenőt a következő tereptárgynál,
a dancsi utkaparóházánál töltöttük el.

Csendőr volt a gazda 5 év előtt; beleszeretett egy
szakácsnéba; mikor altiszti iskolába akarták volna
előljárói küldeni, kilópett és szíve választottját feleségül
vevén, hosszas küzdelem után utkaparó lett a dancsi
megyei utvonalon havi 50 korona fizetéssel. Azóta már
három borzas gyerekkel szaporodott a háztája; csak a
fizetés maradt a régi, egyéb minden rosszabbra fordult.
Nem panaszkodott gazdánk, sőt tőle telhetőleg szépít-
getni igyekezett helyzetét, de mindenről, mire tekintők,
leritt a nyomor, az elégedetlenség.

Jól tartottuk a három lurkót a járőrtáskából előke-
rült kenyérrel és változatosság kedvéért a tűznél meg-
pörkölt szalonnával. Atyjukat is megvigasztalta őrmes-

terem egy pakli limitó dobánnyal; aztán ugy, a mint
voltunk, ülő helyzetben, őrmesterem a fölvetett ágynak,
én a falnak dülve, a jóllakott gyerekek vig zene-bonája
közepette végigszundikáltuk a pihenésre szánt időt.
Jobb alvás esik így, mint semmittevés után úgyban
tollas dunyhák közt.

Éjjel 11 órakor a kutyák ugatása jelezte, hogy Dancs
községbe érkezünk. Mély sötétség borult a házakra, az
utczák kihaltak voltak. Lassu lépésekben két utozát
jártunk be már a nélkül, hogy élő lényvel találko-
zunk volna. A község egyetlen fogadott éjjeli órét mély
alvásban ott találtuk a községhez előtti lóczára feküdvé;
dárdája ott hevert a pad alatt. Őrmesterem ezt óvato-
san elvéve, a községhez szalmafedelébe dugta s csak
aztán ébresztette fel az őrt.

— Egy cseppet elszundítottam, — mentegetődzött
szemét mindkét öklével dörzsölgetve Dancs község érde-
mes dárdása — de azért jól hallottam, hogy a csendőr
urak jönnek.

— Hát a dárdát hol feledte, István bácsi? — szól-
t rá őrmesterem.

Hiába kutatott az öreg a dárda után, de azért nem
jött zavarba.

— Ejnye no! hogy megfeledkeztem, hiszen nem is
hozhattam ma magammal; ott van a kovácsnál, mert
tegnap éjjel eltörtén a nyelét egy ordas kutya hátán.
Hát persze... persze!

— Mi ujság a községben? — fordította másra a szót
őrmesterem, s tova indultunk.

— Minden a legjobb rendben van — szóló nagy
lélekzetet véve a szorongatott éjjeli ór, a mint utánunk
indulva titkon szemével még mindig dárdája után
kémlt, — minálunk ujság csak holdváltozáskor szokott
lenni s akkor is az égen!

— Rab Mátyás szabadságot fegyenezet mikor látta
utoljára?

— Ma szürkületkor voltam nála, egy hét óta az
ágyat ayomja; valami nyavalya került a derekába.
A felesége árnikával kenegeti.

— Ni ni! — mutatott őrmesterem, a mint egy na-
gyobb középülethez értünk, a kivilágított ablakra — a
korosma még nyitva van, világot látok az ivóban!

A korcsma külső ajtószármnyai csak be voltak hajtva;
az ivó asztalát 5-6 falusi suhanoz ülte körül s javában
huzouegyeztek. Őrmesterem az ajtót fölraántva, két
batalmas lépéssel a kártyázók mögött termett s kezét
az asztal közepén levő pénzre téve harsányan dörgé:

— A törvény nevében lefoglalom!

Hamarjában nem tudtam megállapítani, hogy a zsidó
korosmárost, ki a kármentőből kaudikált ki, vagy a
meglepott kártyázókat fogta-e el nagyobb ijedség?

Őrsparancsnokom előbb a kártyázókkal végzett. Föl-
jogyezte neveiket; jelenlétükben megolvasta a lefoglalt
pénzt s aztán a kártyalapokkal együtt járőrtáskájába
rajtvén, a suhanozokat azon kijelentéssel, hogy a pok-
losi kir. járásbíróshoz tiltott szerencsejáték üzése

miatt fel fogja őket jelenteni, elhocsátotta. Azután a korcsmáros utasította, hogy zárja be korcsmáját, mert a záróra régen elmúlt, kijelentvén egyúttal azt is, hogy záróra athágása és tiltott szerencsejáték megtűrése miatt a szolgabíróshoz fel fogja jelenteni.

Később magyarázta őrmesterem, hogy zárórák ellenőrzése alkalmával csak akkor jogosult a csendőr a mulatókhoz is belépni, ha — mint most is történt — tiltott cselekmény elkövetésén tetten éri, vagy ha közöttük gyanus vagy körözött egyént lát. Minden más esetben csak a korcsmáros figyelmeztetendő, esetleg a beküldött éjjeli őrt utján, hogy tartsa be a zárórákat. A vendégekhez semmi köze a járőrnek.

A község leportyázása után rövid pihenőre visszatértünk a községbázához. Nagyott nézett a bakter, a mint őrmesterem előbuzta a szalmafedéltől az öldöklő szerencsés számját.

— Pista bácsi! — szólt rá őrmesterem kenetteljes hangon — látja, engem hazugsággal megteveszteni nem lehet. Én magát három év óta megbízható jó éjjeli őrnek ismerem; ennek és nagy családjának köszönje, hogy kötelességmulasztásért most fel nem jelentem; másodszer irgalmazni nem fogok.

Könyező szemekkel fogadkozott az öreg, s ugyancsak osztogatta az áldást további utunkhoz.

— Nem oda Buda! — szakította félbe őrmesterem, csak keveset pihenünk, aztán velünk jön, még dolgunk lesz a községben.

— Lakik-e a községben egy Tóth György nevű, 45 év körüli ember? — szólt indulóban őrmesterem a pihenés után az öreghez.

— Van biz a', ott lakik a 132. házszám alatt családjával.

— Nincs több hasonló nevű a községben. öreg?

— Tudtommal még csak nem is volt.

— Ugy hát vezessen annak lakásához!

A mint a megjelölt házhoz értünk, őrmesterem utasította az éjjeli őrt, hogy előre menve, az udvarra nyíló ablakon kopogjon be; kérdezze meg, hogy honn-e a gazda, s ha igen, hívja ki egy szóra! Mi utána lépkedtünk balkan s az ajtó előtt álltunk fel őrmesteremmel.

A mint az éjjeli őrt hívására kilépett elég hiányos öltözetében a gazda, őrmesterem a nevét kérdezte, s midőn ez azt is elismerte, hogy tényleg közelebről volt ügyes-bajos dolga a járásbíróssággal, őrsparancsnokom előhuzta táskájából a felhívást s felmutatva «a törvény nevében» kijelentette neki az őrizetbe vételét. Aztán beküldte az éjjeli őrt a szobába, hogy gyujtasson világot és hozza ki a gazda ruháját s részére élelmeszert is kérjen. Egyenkint vette át őrmesterem az éjjeli őrtől a ruhadarabokat, áttapogatta s aztán úgy adogatta a delikvensnek. A mint felöltözött, utba indítottuk magunk előtt hazafelé...

Kélet felől lassanként derengeni kezdett az ég. Hideg

őszi szél kergetőzött a tájra szállt felbős párakkal... A tovaszálló felhőkkel az álomosság is, mely reggeli 3-4 óra között elfogott, tünedezni kezdett szememből... igazán jól esett, hogy őrmesterem a hosszas hallgatás után balkan megszólalt:

— Huszonegy év előtt magam is olyan próbacsendőrvoltam, mint ön; először voltam szolgálatban egy fiatal járőrvezető csendőr bajtársammal. Egy egyént kellett őrizet alá vennünk felhívás folytán, ma is még élénk emlékemben van a borzalmas kép, mi élénk tártult akkor, a midőn járőrvezetőm utasítására készen vett fegyverrel beléptünk éjnek idején az őrizetbe veendő kis lakásába! A szoba egyik szögletében két kócos hajú kis gyerek szalmáságyában kétségbeejtő sikoltással riadt fel álmából járőrvezetőm harsány «törvény nevében» szavaira s a mint az éjjeli őrt kezeiben rémesen pislogó gyertyafény mellett meglátták atyjukat szuronyaink közt állva, hozzászaladtak s térdeit görcsösen átkarolva szivettépő hangon kiabálták: «Ne öljék meg! Ne vigyék el apánkat!» Anyjuk az ijedségtől balál-sápadtan, tágra nyitott szemekkel, megdermedten feküdt az ágyban, görcsös lélekzétévelől látszott meg csak, hogy még életben van. Nagy fáradságunkba került, míg némileg lecsillapíthattuk s megnyugtathattuk arról, hogy rövid időn belül visszakapják a családfőt. Azóta soha se tettem be éjnek idején a lábam az őrizet alá veendő házába, hanem mindig úgy jártam el, mint ma. Az utasítás is világosan elrendeli, hogy: «az elővezetés lehető kimérettel és mindannak mellőzésével, és a mi nem okvetlenül szükséges az illető egyén előállításának biztosítására, foganatosítandó». Jól jegyezze meg ezt magának, fam; ha az én módszerem szerint jár el mindig, szivetrázó jelenetekben nem sok része lesz az életben; de az iránt is biztosítva lesz, hogy az elővezetés eszközlése közben orvul meg nem támadja senki.

Kakasok kukorékolása, majd a hajnali harangszó magasztosan felvidító hangja jelezte, hogy az örsi állomás közelébe érkeztünk. Mire a laktanya kapuján becsöngettünk 24 órás szolgálatom végződött a nélkül, hogy nagyobb fáradságot éreztem volna! Uj észleleteim s derék őrmesterem jóságos oktató szavai és elbeszélése annyira lekötötték figyelmemet, hogy a testi fáradsalmakra gondolni dehogy is jutott eszembe.

KÉPEINKHEZ.

A kivándorlás.

Néhány képet mutatunk be mai számunkban a kivándorlásról. Tarka, színes képek ezek. A kivándorló hajón ott látjuk az alföldi magyar mellett a szepesi tótót, a hunyadmegyei oláht, a délvidéki svábot és a likai horvátot. De ott látjuk az asszonyok és gyermekek csoportját is, a mi bizony elég szomorú látvány. Ezek

NICK CARTER
AMERIKA LEGNAGYOBB DETEKTIVJE I

Az eddig megjelent legérdeklőbb detektív hőszelések, melyek Nick Carter a legzenéialább amerikai detektívnek átéli kalandjait tartalmazták. Ezen legérdekesebb bűneseteket és azoknak részletes nyomonozásait Nick Carter maga beszéli el. — Ára 15 krajczár. Kapható mindenütt és a kiadóban

STOKOVSKY és MIKOLÁSY Budapest, Király-u. 12.

bizony sajnálatra méltó teremtmények, mert rájuk vár a legszomorubb sors. Az asszony sohasem bír beleszokni az új életbe és szüntelenül haza vágyik, a leány pedig rendesen ott pusztul az idegen földön, mert uri ruhában, tollas kalappal nem térhet többé vissza falujába, odakint pedig alig akad, a ki elvegye őket. Bizony ezek a képek nagyon szomorú gondolatokat ébresztenek az emberben.

HIREK.

A daktyloszkopia diadala. A csikszeredai törvényszék esküdtbirósága előtt a mult héten egy ember állott rablással vádolva, ki ellen nem volt semmi egyéb bizonyíték, mint hogy a helyszínen talált papírlapon, melybe előzőleg a rablott pénz volt begöngyölve, egy véres ujjlenyomatot találtak, melyre nézve a fővárosi államrendőrség daktyloszkopiai osztálya megállapította, hogy az csakis a vádlott ujjlenyomata lehet. A tárgyaláson dr. Gábor Béla rendőrfogalmazó, a fővárosi államrendőrség nyilvántartási osztályának vezetője ismertette a daktyloszkopia lényegét és érvei annyira meggyőzték az esküdtbiróságot, hogy ezek alapján a vádlottat bűnösnek mondták ki. Ez a verdikt azért is nevezetes, mert ez az első eset, hogy Magyarországon a bíróság tisztán a daktyloszkopia bizonyítása alapján mondta ki a bűnöst.

Bányaomlás. Magyarország sóbányáinak leggazdagabb tárnáját, a máramarosmegyei Aknaszlatina határában fekvő és a máramarosi sóbányák védszentjéről elnevezett Kunigunda tárnát, a melynek belsejében sóból faragott templomában Kunigunda napján hosszú időközönként igen látogatott istentisztelet is tartatott volt, ezelőtt két évvel, a bányák gyilkos ellenségeinek egyike, a víz, elöntötte. A bánya vezetősége az értékes tárna megmentésére annak idején minden lehetőt elkövetett, de azt az üzem számára, minthogy a víz benne, a négy gözgéppel eszközölt folytonos szivattyuzás daczára is, 105 méternyi magasságot ért el, megmenteni nem sikerült, s csupán a reménye maradt fenn annak, hogy a víznek a bányamérnökök által kombinált, valamely uton-módon való elvezetése után sikerül ezt az ország közkinccsét képező gazdag tárnát ismét üzembe helyezni. E tudományos számításon nyugvó tervet azonban a fizikai törvény megsemmisítette, mert a tárna feletti földréteg, egyrészt a tél folyamán leesett nagy hó felolvadt levétől kívülről, másrészt minden valószínűség szerint a tárnát elöntött víz párolgásától belülről átázva meglazult és február 22-én délelőtt, mintegy 150 méter hosszúságban és 10—30 méter szélességben földrengészerű morajjal beomlott s azóta is folyvást omladozik. E katasztrófa után immár kétségtelenül megállapítható az, hogy a Kunigunda tárna — a kincstár és az ország igen nagy kárára — minden időkre megszűnt művelhető lenni. A katasztrófa után a bánya- és közigazgatási hatóságok a veszélyeztetett pontokon szükségesnek mutatkozott óvintézkedéseket megtették s egyesek kikaloltatásával és a veszélyeztetett terület elzárásával a netáni emberáldozatoknak is elejét vették. A hírlapok ama közlései, hogy a beomlás alkalmával a szintén megrongálódott apszai úttesten állítólag haladt egy nő és két gyermek a katasztrófa áldozataul esett volna, szerencsére valótlannak bizonyult.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelekre, továbbá a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre a szerkesztőség nem válaszol.

P. I. «Az unokaöccs» című cikkének közlését a jövő számbunkban kezdjük. A «Változások a legénység felszerelésében» közlésre nem alkalmas. A többi közleményei s így «A csendőrség legénység érintkezése a hatóságokkal és törvénysértőkkel szemben» ezimű is, itt lesz átsimítva s alkalom adtán közölve. A beküldött cikkek közlésére nem csak pusztán azok beérkezési sorrendje, hanem a közlemény tárgya, minéműsége is befolyással van.

Cs. őrsvezető. Minthogy az özvegy által még férje életében felvett kölcsön az elhalt férj gyógykezelésére és eltemetésére fordított, ennél fogva az a férj hagyatékát jogszerűen terheli és a visszamaradt árva csak annyi örökségben részesülnek, a mennyi a hagyatékot terhelő tartozás kiegyenlítése után megmarad. Ha az özvegy a tartozást nem tudja kiegyenlíteni és fizetési halasztást sem kap, a hagyaték tárgyát képező ingatlan elárvereztetését csak úgy kerülheti el, ha az árvaszékhez fordul és azt kéri fel, hogy a hagyatékot az árvaik javára, természetesen bekebelezéssel, a tartozás kiegyenlítésével mentse meg. — A bélyeget lapunk javára bevételeztük.

Postamester Magyar-Valkó. Jól esik, hogy ily nagy elismeréssel szól az ottani őrsparancsnok működéséről. Bár lapunkban, annak szűk keretei miatt, ilyeneknek helyet nem adhatunk, megnyugtathatjuk, hogy az őrsparancsnok érdemeit közvetlen előjárói még jobban ismerik és méltányolják.

B. Gy. I. A csendőrségi zsebkönyv szerkesztő-bizottságának tagjaiból áll. 2. Akik a lap számára bármily közölhető dolgot írnak 3. A felelős szerkesztő a szerkesztő-bizottság egy tagja. 4. A lapok «Nyílt-tér» rovata annyiban különbözik az «Apróhirdetések» rovatától, hogy az a hírlapokban folytatni szokott személyes természetű polémiák számára van rendelve, a hol rendesen két ellenfél szokta tollharczát a nyilvánosság előtt megvívni, a két verskedő fél osztatja igen sokszor a bíróság előtt szokott elnémulni, a miért a felelősséget a lap szerkesztősége természetesen nem vállalhatja. A «Nyílt-tér» rovata, a fenti oknál fogva a közönség előtt az «Apróhirdetések» rovatánál olvasottabb lévén, azt egyesek a reklám kedvéért, a rendesen drágábban fizetve, hirdetések közlésére is igénybe veszik. 5. Fölös számban nem nyomtatjuk, tehát mutatványszámokat nem küldhetünk, de az érdeklődőnek is őrs megmutathatja. 6. A rendőrfőkapitánynak — a kinek többek között a detektív-testület kiegészítése is hivatása — egy a közelmúltban kiadott rendelete szerint a beálló fogyatékot az őrszemélyzetnek arra érdemes és egyéni rátermettséggel bíró tagjaival pótolja. A főkéllék tehát nem a kvalifikáció, hanem az egyéni rátermettség. 7. A cs. és kir. katonai földrajzi intézetnél Bécsben.

Érdeklődő. 1. Az idézett rendelet és a mértékekről szóló 1874. évi VIII. t.-cz. arról, hogy a mértékeket a pénzügyőrség is hivatva volna ellenőrizni, sehol sem tesz említést, de nincs kizárva, hogy törvényhatósági intézkedés folytán lett a pénzügyőrség — hihetőleg még a csendőrség szervezése előtt — enuok a funkciónak a teljesítésével megbizva, mert ha megbizása nem volna, azt nem is teljesítené. Alkalmilag érdeklődjék a dolog iránt valamelyik pénzügyőri szakasznál. 2. Ennek a kérdésnek a végleges megoldása most van folyamatban. 3. Ha áthelyezését más kerülethez nem óhajtja, a rangsorból nem lesz törölve, hanem várni kell, míg saját kerületénél üresedés áll be.

P. csendőr. Ha az emlékként tartott vagy kizárólag cél-lövészetre használt fegyver, akkor az 1883. t.-cz. 5. §. b) és d) pontjai alapján adómentes így nem is kobozható el.

Magyarnak Pécsi! Németnek Bécsi!

A szolgálat érdeke

is megkívánja a pontos írást. Legnagyobb választék a legfontosabb órákról és divatos ékszerekről képes árjegyzékemben, melyet ingyen és bérmentve küldök bárkinek, ki ezen lapra hivatkozik.

SCHÖNWALD IMRE, PÉCS, órásmest. és ékszergy.

HIVATALOS RÉSZ.

Körrendelet.

13634/7. sz. A 95. mintajuhismétlő fegyverek (ismétlő pus-kák, karabélyok és csendőrségi karabélyok) závarzatának túlságos erős lökéssel való becsukása mellett ezen fegy-
verek alkatrészei eltörnek vagy megsérülnek.

E szabályellenes kezelés tilos és a töltési fogások oktatótöltények nélkül soha sem gyakorlandók.

Kelt Budapesten, 1908. évi február 21-én.

Jekelfalussy Lajos, s. k.

Járásparancsnokság felállítása.

Az I. számú csendőrkerület területén fekvő Alsó-Fehérmegye Tövis községében létesített új közigazgatási járásban csendőrijárásparancsnokság állítottatott fel, a melynek vezetésével a költségek törvényszerű biztosít-
ásáig a tövisi őrsparancsnok bízott meg.

Őrsfelállítás.

A IV. számú csendőrkerület területén az ungmegyei nagykaposi járásban fekvő Rebrény községben 1 őrs-
vezető és 4 csendőrrel rendszeresített új őrs 1908. évi február hó 17-én szolgálati működését megkezdte.

Őrs áthelyezése.

A II. számú csendőrkerület területén Krassó-Szörény-
megye resiczai járásában fekvő szocsáni őrs Ezeres köz-
ségbe helyeztetett át.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Áthelyezettek:

1908. évi márczius 1-ével:

Rick Dezső, VIII. számú csendőrkerületbeli főhad-
nagy, belényesi szakasparancsnok, segédtiszt minőség-
ben ugyanezen csendőrkerület törzséhez, és

Szopkó Győző, VIII. számú csendőrkerületbeli fő-
hadnagy segédtiszt, ezen alkalmazása alól való egy-
idejűlegesen fölmentése mellett, szakasparancsnoki minő-
ségben ugyanezen csendőrkerületbe: Belényesre.

Nyugállományba helyezettek:

1908. márczius 1-ével:

Manczinger György, VIII. számú csendőrkerületbeli
járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat eredménye
alapján, mint rokkant, népfelkelési fegyveres szolgál-
atra is alkalmatlan.

Választott lakhelye: Rév.

Kiss Ferencz, III. számú csendőrkerületbeli járás-
őrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint
rokkant, népfelkelési szolgálatra nem alkalmas.

Választott lakhelye: Kispeszt.

PÁLYÁZATOK.

Egy irnoki állás a rózsahegy kir. törvényszék-
nél. Fizetés pótlékkal 1400 kor. Lakpénz 360 korona.
Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai
osztály. Kezelésben való jártasság. Telekkönyvi vizsga.
Kérvények a rózsahegy kir. törvényszék elnökéhez
1908. évi márczius hó 21-ig.

Egy irnoki állás a szakolczai kir. járásbiróságnál.
Fizetés 1400 korona. Lakpénz 300 kor. Magyar nyelv
szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telek-
könyvi vizsga. Német és tót nyelv. Kérvények a nyitrai
kir. törvényszék elnökéhez 1908. márcz. 19-ig.

Egy irnoki állás a pécsi királyi törvényszéknél.
Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 korona.
Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai
osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a pécsi kir.
törvényszék elnökéhez 1908. évi márczius hó 28-ig.

Egy irnoki állás a szegedi kir. törvényszéknél.
Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 korona.
Magyar nyelv szóban és írásban. Három havi próbaszol-
gálat. Telekkönyvi vizsga. Közhatósági orvosi bizonyít-
vány. Négy középiskolai osztály. Kérvények a szegedi
kir. törvényszék elnökéhez 1908. márcz. 25-ig.

Egy irnoki állás az ógyallai kir. járásbiróságnál.
Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz szabályszerű.
Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai
osztály. Telekkönyvi vizsga. Előzetes hat havi próba-
szolgálat. Közhatósági orvosi bizonyítvány. Kérvények a
komáromi kir. törvényszék elnökéhez 1908. márcz. 24-ig.

Egy irnoki állás a győri kir. járásbiróságnál. Fizetés
pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 korona. Magyar
nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály.
Telekkönyvi vizsga. Közhatósági orvosi bizonyítvány.
Kérvények a győri kir. törvényszék elnökéhez 1908
márcz. 23-ig.

Egy iskolaszolgai állás az eperjesi állami tanító-
képző intézetnél. Fizetés 600 korona. Természetbeui
lakás, fűtés és világítás. Magyar nyelv szóban és írás-
ban. Számolás. Kérvények a m. kir. vallás- és közok-
tatásügyi miniszterhez ezimezve az eperjesi állami
tanítóképző intézet igazgatóságához 1908. márcz. 31-ig.

Négy pénzügyőri vigyázói állás az egri pénzügy-
igazgatóság területén. Napi zsold pótlékkal 2 korona.
Laktanyaszzerű elhelyezés. Ruhaátalány 100 kor. Szabály-
szerű mellékletmények. Magyar nyelv szóban és írás-
ban. Kérvények az egri kir. pénzügyigazgatósághoz 1908
márcz. 31-ig.

Egy hivatalozolgai állás a tordai kir. törvényszék-
nél. Fizetés 600 korona. Lakpénz 180 kor. Ruhaillet-
mény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban.
Kérvények a tordai kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi
márcz. 14-ig.

**Grammofonok, fuvalák,
czimbalmok, cziterák,**

Kényelmes

havi részletfizetésre.

Üzleti elveink a legesélyesebbek.

Vadászfegyverek

széles golyós lövegverek, revolverek,
szűli, lövő, weiparti hírnéres gyártm.

Elek és Társa

Budapest, Károly-körtút 10.

Ingyen képes árjegyzék.

Hegedűk, forgatható és önműködő

hangszerek.

Valódi francia színházi látcsővek.

Görz-féle trieder B i n o k l i k.

Kényelmes

havi részletfizetésre.